

J E L E N K Ö R.

45. szám

Pest, szombat junius 6kán

1835.

Foglalát: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; pesti 2ik lóverseny; magyar tengerparti kereskedés.) Anglia (Brougham kérelmet terjeszt föl a' hirlapi bélyegár ellen; rabszolga szabadítás-előmozdító társaság gyűlése; tömlüzi jelenés.) Franciaország (pairszéki ülések; a' követkamarának majus 22iki zajos vitázata's utána következett jelenetek; egyveleg.) Spanyolország (a' proc. kamarának majus 11iki ülése, és elegy tudósítások.) Oroszország. Pénzkelet 's Gabonaár.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Ő cs. k. fölsége majus 1. költ 's a' m. kir. ulv. Kancellariához intézett legfensőbb határozata szerint Radoszavlevich Ábrahám, péterváradí határori sorenzredbeli alkaptányt, díj elengedés mellett magyar nemességre emelni; — majus 5ki legfensőbb végzete szerint pedig a' sopronyi társas-káptalan eddigi örkanonokját Mitsának Józsefet olvasókanonokká; Hammer-schmid Mátyás ruszti alesperest örkanonokká; és Dresmitzer György wimpassingi plebánust kánonokká méltoztatott kinevezni.

Kir. főhg Ferdinand ő magassága majus 28ikán visszaérkezett Kolozsvárra.

II. PESTI LÓVERSENY JUNIUS 5. délelőtt 11 órakor.

1. Első nevelten díj. 51. ar. 1600 öl. Ausztriai birodalomban esikozott mére. mely 6 esztendőnél nem idősb. Jelentve volt e' díjra Hunyady Józ. gr. 4 e. p. m. Figaro, maga nevel. 102 ft. és Nádasdy Tam. gr. 5 e. fek. m. Childe Harold maga nevel. 109 ft. Ez utóbbi visszahuzatván, Figaro csak maga járta körül a' pályakört, 's így nyertes lón.
2. Szalbeck Jakab ur' muszka fejer paripája a' pályakört (1223 öl) 5 percz és 27 másodpercz alatt járta-körül poroszkalva.
3. Tíz esztendei díj. 103 ar. 2000 öl. Mén- és kanczára. melynek anyja és anyai nagyanyja is már honunkban született 's neveltetett. Nádasdy Tam. gr. fennevezett m. Childe Harold 109 ft. 1. — 5'57" — Iovasa Stone. Esterházy Mih. gr. 4e. p. k. Queen maga nevel. 100 ft. 2. — Festetics Mikl. gr. 3e. p. k. Mary, maga nevel. 85 ft. 3. — Esterházy Mih. gr. 3e. p. k. Cobbea, maga nevel. 85 ft. kitört.
4. Schönborn díj. Első lóé 12 ar. másodiké 8 ar. 2000 öl. 4e. 90 ft. 5e. 96 ft. 6e. 99 ft. idősb 100 $\frac{1}{2}$; kancza két fonttal kevesbet. Futhat érte csekély tehetségű Nemes, városi Polgár 's adózók' saját ménje. kanczája v. paripája. Bejelentés a' futás órájaig. — Bremm Ferencz pesti polgár 4e. p. k. Káta 1. — 6'51". — Dekány Imre kecskeméti lakos 7e. f. k. Bársony 2. —
5. Batthyáni-Hunyady díj. 100 ar. 2 ang. mf. ismételve. Minden kanczára. Esterházy Mih. gr. 3e p. k. Bielia B. Biel nevelése 87 ft. 4' 48" — 4' 20" — 4' 30" — (az első holt futás:) — 0 3 vh. Nádasdy Tam. gr. 5e p. k. Fair Duchess, maga nevel. 109 f. — — — 0 11 — Festetics Mikl. gr. 3e. sg. k. Grisetete, ang. nevel. 87. ft. — — — 3 — —

Széchenyi Ist. gr. 3e. kr. k. Bordeaux ang. nevel. 87 ft. — — — — 4 22 vh. Grisetete a' pálya közepén másodizben elmaradt. — Fair Duchess lov. Stone.

6. Nemzeti díj. 85 ar. 1600 öl. Magyarhoni mén és kanczára. Iovas született magyar. Lamberg Rudolf gr. 6e. sg. k. Sarah. Hunyady Józ. gr. nevel. 111 ft. 1. — 4' 15" — Iovasa Szmetenai. Nádasdy Tam. gr. fennevezett k. Caroline 100 ft. 2. — Sahlander Tam. br. k. Drusza, Károlyi Gy. gr. nevel. 113 ft. 3.

Fiume, majus' 21ikén 1835. A' folyó 1834ki katonai év második negyedében hajózási 's kereskedési állásunk következő volt: érkezett partvizünkre terhelve brigg, brigantin, schooner 's a' t. ausztriai 7. egyházi birodalombeli 3. jóniai 1.; mindössze 11. hajó, 33,475. p. forintnyi áruval; ugyanoltyan, üresen érkezett: 20 ausztriai, 2 pápabirodalmi, 1 görög, 2 szardíniai; összesen 25; tonnaterhök: 5,705. — Kikötönkbe, trabaccolo, pielego 's a' t. kormányzéki úti-levéllel utazó hajó, terhelve érkezett: 127 ausztriai, 45 pápabirodalmi, 16. nápolyi; együtt: 188 hajó, 6,629. tonna-terherrel; 's 246,823. p. stnyi áruval; hasonló érkezett üresen: 66 ausztriai, 5. egyházi birodalombeli; összesen: 71. hajó, 3510 tonna-terherrel. — Továbbá ugyan kikötönkbe, 's tengeri szabadsággal egyedül saját kormányaik tengerkörön hajozhatók közül terhelve érkezett: 225 ausztriai; tonnaterhök: 1251. 's az általok behozott áruk' értéke: 22,266. Ugyan illyen üresen érkezett: 105; tonnaterhök: 665. — Partvizünkről távozott terhelve, az elsőrendű hajók közül: 17 ausztriai, 4 pápabirodalmi, 1 görög 's 1 szardíniai; együtt: 23 hajó; tonnaterhök: 4095; 's a' velük kiment áruk' értéke: 170,745. p. frint; távozott üresen: egy, 408 tonnaterhű ausztriai hajó. — Kikötönkből a' másodrendű hajók közül távozott terhelve: 128 ausztriai, 22 egyházi birodalombeli, 15 nápolyi; összesen: 165; tonnaterhök: 6,197. 's az általok kivitt áruk' értéke: 274,654 peng. f. Ugyan illyen hajó, üresen távozott: 63 ausztriai, 19 egyházi birodalombeli; összesen: 82 hajó; tonnaterhük 2615. — Végre, ugyan kikötönkből a' 3dik rendűek közül, terhelve távozott: 97 ausztriai, 759 tonna-terherrel; 's 13,179. p. stnyi

áruval; 's ugyanilyen rendű, üresen érkezett 273 ausztriai, 1,406 tonnaterhű. — Összes érkezés: 625. hajó; összes távozás: 641. hajó. Behozott áruk' összes értéke: 302,564. — 's a' kivitteké: 458,578. pengő forint; mellyből kitetszik, hogy kikötönkben ezen évnegyedben 761,142 p. for. volt forgásban; melly sommából, a' behozott áruk értékét a' kivittekéből lehuzván, nálunk maradt 156,014 p. fut. Nagyobb mennyiségű 's értékű szállítások valának: bor, olaj, kézművek, gabonanemek, fa, rongy és leveles dohány.

ANGLIA.

Említettük, hogy Brougham lord a' londoni belváros kultanácsától bírójával együtt, kérelmet nyujta be a' felsőházba az ujsági bélyegár-eltörlesztésre. Ez alkalommal Brougham lord lényegesen így szólott: „E' kérelmet London kultánácsa határozá, mellyen a' bíró és a' beltanács is jelen volt. Tartalma az, hogy a' bélyegadó száztól két száznyi, 's e' nagy adó akadályozza a' nép között az ismeretek terjesztését; a' tudományhoz a' nép sokkal olcsóbban férne, ha az ujsági bélyegár eltörültetnék; most ellenben a' társaság nagy kárára hirlapirói egyedárosság divatoz, mellyet például Londonban egy két nagy kereskedőház üzöget. — Illy egyedárosság nélkül a' nagy lapok versenytársakra akadnának, holott, most csak kevesen huzzák a' nagy hasznót. A' kérelemben világosan ki van ez mutatva. 'S most, milordok! engedjék meg, hogy elbeszéljek némi ide tartozó körülményt, melly úgy is Uraságtokat érdekli leginkább. Bizonyos vidéki ujság, mellyet igen tudós urak szerkesztenek 's adnak ki, kevés idő előtt engem arról vádolt, hogy nyilvános gyűlésben untató dicséretet mondték Uraságtokra. Ez milordok! olly bűn, mellyet valóban csak ritkán követek el, és azért méltán remélhetem, hogy e' miatti bűnhődésem lágy leend. — (Kaczaj.) E' lap azt mondatá velem: „Semmi időben, 's egy népnél sem találni olly felvilágult, olly bölcs, az ország érzelmeit 's igaz érdekeit olly híven személyesítő felsőházat! — Hihetőleg így kellett volna kifejeznem magamat; de így még soha sem szólottam. (Kaczaj.) En a' nemes lordokra sem dicsérő sem gáncsoló beszédet nem tartottam, én egészen hallgatva mentem el mellettük, 's ama' kifejezésem az alsóházat illette. Ezt szabad dicsérnem, mert megszűntem tagja lenni. Azonban amaz ujság tudós kiadóji egyenesen kivakarták az „alsó-t“, 's helyébe tevék vagy csúsztaták a' „felső-t“ — (Kaczaj.) Midőn azután némelly személyeknél panaszkodtam: mint csavartaték-e t. i. mondásom, 's azt kérdeztem: valljon megállhat e' illy ujság? azt hallám, hogy azon párt politikai elkésérültségénél, melly intézi azt, nem

is kell csudálkozni; más ujság pedig, melly a-maz ellen dolgozhatnék, a' bélyeg miatt lábra nem kaphat. Itt van ezen egyedári rendszer rossz példája. — De mint mondtam, fő kárt okoz az által, hogy a' nép fölvilágítását gátolja. — A' kérelem egyszersmind a' papiros-adót 's a' külföldi könyvek bevitelvámját is megemlíti. — A' papiros-adó végett néhány leghasznosb, legolcsóbb 's azért legelterjedtebb lap, mellyek a' „hasznos ismereteket terjesztő,“ és a' „keresztyén ismereteket terjesztő társaságtól,“ adatnak-ki, megszűnés veszélyében forognak. Én meg vagyok győződve, hogy a' papiros-adó-leszállítás a' fogyasztásszaporítása által a' statusjövédelmet is öregbítene, 's az ujságbélyeg eltörése a' lapok vétele által, a' beiktatások öregbedő számával együtt ugyanazon sikerrel biztatnak. Mi a' külföldi könyvek bevitelét illeti, én legalább semmi okot nem látok arra, hogy folyvást vám maradjon olly munkákon, mellyek Angliában hihetőleg soha sem fognak nyomtatni; azért is az angol könyvkereskedésnek legkisebb kárt sem fognak okozni. — Így nem rég 25 font sterlinget (250 p. f.) voltam bevitelvám gyanánt kénytelen egyetlen egy munkáért fizetni, mellyet Angliában még a' nyilvános könyvtárakban sem kaphatni meg, ugymint a' francia Akademia emlékkönyveit — 2 — 300 d. negyedrét kötetben. Én 92 font sterlingen vettem azt, 's e' fölött még 25 font sterling adót kelle érte fizetnem! Illy munkáknál iparvédről szó sem lehet, mert mellyik angol könyváros fog 250 negyedrét kötetnyi munkát elváltalni? A' kisebb, értéktelen munkák pedig úgy is könnyen átszállítatnak a' csatornán; de a' nagy 's értékes munkákat terhelő iszonyu vám csak gátolja, hogy hozzájuk jussunk, noha behozatásuk az angol könyvárosságnak legkevesbé sem árthat.“ A' kérelem mint tudjuk már, a' ház asztalára tételt. Nem rég Londonban az Exeter-ekben legalább három ezer emberből álló gyűlés tartott, nagyobb részint asszonyok 's mindannyi tagja a' rabszolgaságot fölszabadító társaságnak. Brougham lord vala elnök. Elmondá: mit kelljen tenni most, midőn a' rabszolgaság szabadságba megy által, hogy az egyesület jótékony céljai előmozdításának. Miután utálatát jelenté-ki azon, hogy Éjszakamerikában még folyvást fönáll a' rabszolgaság, 's oda mutatott: mikép Franciaország is le tartozik az emberiség iránt ez adósságát róni, azt jegyzé meg: „Noha nekünk, célunk előmozdítására, a' rabszolgaság-eltörlesztésre, nincsenek jegyzőkönyveink, mellyek ösvényt mutatnának; az emberi szellem még is ki fogja fejteni hatalmát; Anglia szelleme világítani fog, 's visszasugárzani Franciaország és Amerika szellemében.“ E' helyen nagy dicséretet monda Broglie hgról, em-

lívén, hogy e' statusférfit minden írása, sőt egész élete hazugságban maradna, ha minélelőbb rendszabályokat nem terjesztene elő a' rabszolgaságtörölkésre a' francia gyarmatokban. Önmagára átmelve azzal mentegetőzők Brougham lord, hogy hivatalos kötelességei feltartóztatása miatt jelenhetett meg hasonló czélu gyülekezetekben, mennyiszer szíve szerint kívánt volna. „Kába gondolat vala, ugymond, midőn az újabb iskola status-férfit azt hitték: szükséges és okos elvonulni a' néptől; én azt állítom, hogy gyakran élbe kell lépni, 's érzelmeit tanulgatni, hogy kívánságot megelőzni, 's helyben hagyását megnyerni lehessen. Ekkor megjelent a' hidlapon O' Connell, 's hangos tetszéssel fogadtatott; Brougham lord barátságosan megszorítá kezét 's miután néhány szót váltott vele, mondá Brougham: „Lady-k és gentleman-ek! csak azt akarom nyilvánítani, hogy barátunk 's munkás társunk, ki olly nagy ellensége minden rabszolgaságnak, mint akárki, tudnillik a' dublini tisztes követ, egészen megegyezett abban, hogy e' gyűlésből minden, akár statust akár egyházat illető, politika zárassék ki. — O'Connell ur kemény gánccsal kezdé meg beszédét Éjszakamerika ellen, melly némelly statusában még megtartotta a' rabszolgaságot. „Emelygést okoz, ugymond, a' szabadság minden barátjának, midőn hallja, mikép dicsekszenek demokrata elveikkel, nem pirulva elrabszolgaik emlékezetén. Ők árulóji a' szabadságnak és saját becsületöknek, mert a' függetlenségi nyilatkozásukban ünnepélyesen kihírták elveket szerencsétlen embertársikon lábaikkal tapodják. Az egyes statusok gyűlésvégzetiből kitetszik, hogy egy birónak, egy parlamentagnak, 's egy ügyvédnek vagy lelkésznek sem szabad a' rabszolgaság ellen írni, 3—21 évig terjedő fogságbüntetés alatt és egy amerikai-nak sem szabad rabszolgát írásra v. olvasástanítani 3 hónapos fogságtól 12 hónaposig terjedő alatt. Ez fekete gyalázat Amerika csillagos zászlójára. Hijában lobog az a' tengeren, a' hírtelt republica becsületét hirdelve az új világnak; azok, kik alatta vlnak, gonosztevők az emberi nem ellen, elárulóji a' szabadságnak, és saját becsületöknek, és a' Mindenható káromlóji. Isten kárja felettök függ; féljenek büntetésétől annak ellenségei, ki mindnyájunkért, barnákért úgy, mint fejérekért, halálos kint szenvedett. Ah bár szavaim azon harag tüzével, melly keblemben ég, átkelhetnének az oceánokon a' nyugoti szél szárnyain, 's elhatnának partjaikra, hegyeiken túl, 's elharsoghatnának Mississippi, Ohio, 's Missouri folyókig, Amerika mind a' huszonkét szabadstatusába, mellyek polgártársaik szabadságát még lebéközva tartják.“ — E' kifejezése-

kért O'Connellt több Londonban lakó éjszakamerikai, feleletre vonta. Ő arra a' Morning-Chronicleben azt nyilvánította, hogy nem valamennyi éjszakamerikait, hanem csak a' rabszolga-birtokosakat akará értetni. — A' Globe O'Connell szavait e' megszorítással is tulzottaknak állítja. Az angol rabszolga-birtokosak is utolsó pillantásig ellenszegültek a' barnák akármiféle fölszabadulásának 's még most is ellene vannak. Azon jogtalanságot 's következetlenséget, hogy a' rabszolgák a' többi emberiség hasonjogaiból kizárassanak, szerencsétlenül valamennyi legszabadabb nemzet is gyakorlotta mind az ő, mind az új világban, 's alig van két éve, hogy Anglia jobb példával ment elő. A' fölszabadítás nehezségei Éjszakamerikában nagyobbak, mint akárhol. „Azonban tudjuk, így rekeszti a' Globe, hogy az egyesült statusok népe elismeri azon nagy veszélyt, mellynek őket az europai nemzetek komoly közös rosszalása kiteszi. Illy érzelmeknél, millyenek e' gyűlésben kimondattak, 's mellyekben honfűtársink olly tetemes része osztozik, kételhetik-e az egyesült statusok, mikép fogna Anglia érzeni 's cselekedni, ha a' rabszolgák Éjszakamerikában fölzendülnének, vagy háboru ütne ki köztünk 's az egyesült statusok közt? A' legbölcsebb amerikai statusférfitakat reszkettetik azon kilátások, mellyeket országukban a' rabszolgaság létezése nyit előttök. Mennyire kell öregbűlni aggodásiknak, midőn látják, hogy egész Anglia érzelme a' fölzendült barnák részén van, 's hogy rabszolgáik fölfegyverzése általunk uraik ellen a' csinosult nemzetek háboru-vitelében nem tekintetnék felelőtlen cselekvésnek.“ — A' Globe még többet mondott mint O'Connell.

A' felsőház ülésében majus 21én Londonderry marquis jelenté, hogy jövő kedden 50,000 protestanstól aláírt kérelmet nyujtand be Irland éjszaki részéből, mellyben az uralkodó egyház föntartása kéretik. E' jelentést azért teszi, hogy azon nemes lordok, kik ez alkalommal e' fontos kérelem fölött szólni szándékoznak, addig elkészülhessenek. Egyszersmind reményét fejezé ki, hogy a' ns viscount, a' kormány mostani feje, addig hihetőleg kielegitő tudósításokat fogott venni Irlandból a' híres menet iránt, mellyel az irlandi lordhelytartó fogadtaték. — Melbourne lord a' terhelt kérelem benyujtását nem ellenzé, csak azt jegyzé meg, hogy azt már előbb is elő lehetett volna terjeszteni, minthogy már 6 hónap óta kész 's várakozott aláírásra. Az irlandi esetekre nézve mondá, hogy kielégítő tudósításokat vett onnan, de az egész történetben semmi törvényteleniséget sem fődözhetett-föl. — Ugyanezen ülésben fölkelt Brougham lord, és halom-

nyi végzéseket javasolt Angliában a' mostani hiányos nevelési állapot javítására. Fő célja e' végzéseknek az, hogy állandó biztosság neveztessek ki a' nevelés ügyében, melly a' parlament által a' népnevelésre szánt pénzek alkalmazására vigyázzon; növendék intézeteket állítson 's a' magányos alapítványokra ügyeljen. E' nézeteket nemcsak Melbourne lord javaiá, de a' canterburyi érsek és gloucesteri püspök is teljesen helyben hagyta. —

A' Standard egy napon Melbourne lord, más napon Spring-Rice ur lemondását említi. Azonban sem egyik, sem másik nem igaz. — John Russel lord majus 19én Stroudban minden ellenzés nélkül megválasztatott, minthogy versenytársaiul senki sem lépett-föl.

A' Globe irlandi levelek után következőről értesít: „Nagyszombaton estve egy John Heelan nevű munkást O'Neil gyárában Waterfordban, épen hazamenet megtámadott bizonyos Foran, ki őt leervén, némi éles szerszámmal halálosan megsebesíte. Heelan ezen állapotban a' kórházba vitették, hol husvétkedden estve 10 órákor megholt. Nem sokára megtámadás utána' gyilkos Foran elfogatott, 's börtönbe vitetett. A' nyomozásból következő rendkívüli eset nyilvánult, mellyet Wright ur, a' börtönös maga vallott-ki. Kedden estve pontban 10 órákor, — két órával később mintsem a' foglyok szállásaikba szoktak járni, — Wright ur porkolábjai fölverettek Foran szállásából jövő kiáltozás által, 's midőn börtönét felnyitották, Foran ágyon kívül az ijedség és irtózás minden jelei közt találák ott. Ő azt mondá, hogy szobájában világosan kivehetette egy kínosna haldoklónak heves küzdését; némi idő múlva megszűnt, 's azután egy szózat ily szóla: „Megholt, megholt,“ — Foran még azt is hozzátevé, hogy semmit sem alutt. A' börtöngondviselők csak nagy fáradsággal nyugoszhatták-meg 's néhány nap éjen által nála kelle maradnia. Jövő reggel megtudák a' börtönben, hogy Heelan előbbi estvén épen azon pillanatban halt meg, midőn e' különösesemény a' börtönben véghez ment.

FRANCZIAORSZÁG.

Audry de Puyraveau maj. 18án a' követház azon biztossága elibe állott, melly a' pairkamara azon két követ megidézethetőségét tárgyazó indítványa vizsgálatára van megbízva, kik az aprilisi vádlottakhoz irtlevelet aláírták. Audry de Puyraveau ur egyszerűen csak azt nyilvánította, hogy ő el nem isméri a' kamarának azon jogát, mellynél fogva őt mint vádlottat a' pairkamara elé küldhetné, 's hogy bővebb nyilatkozást adnia szükségtelen.

A' pairszék ülésében majus 22én ismét 25 vádlott jelent meg (a' 23 előbbi és Nicot meg

Noir újabb.). Midőn a' terhelő tanuk nevei fölolvastattak, azok közt sok hívet lehetne a' readszetuek észrevenni. Miután Noir vádlott elő dá okait, mellyek őt megjelenésre birták, az elnök Morel vádlott kihallgatásához kezd. Morel seilyemmunkás Lyonból, 23 éves, kit a' seregek 1834ben april 14én elfogtak, midőn st. Just város-osztályt elfoglalák. A' vádlott minden kérdésre igen-nel felel. Midőn az elnök a' tanuk kihallgatására akart át menni, Morel ügyvéde megjegyzéseket szándékozik tenni Morel érdekében, de néhány szót váltván az elnökkel, mellyeket a' karzaton hallani nem lehetett, kívánságától eláll. Fölkel utána Favre ügyvéd, mondván: Mint-hogy tisztársom szaváról Morel mellett lemond, úgy hiszem, Girard és Poulard vádlott véden-czeimért nekem kell azt vinnem. Én teljességgel szükségesnek tartom, hogy valamennyi vádlott részt vegyen a' vitázatban. Jelenlétük annyira szükséges, hogy ha e' kívánságukat nem teljesítik, ők elszárvák a' vallató kérdésekre nem felelni. 'S ha e' jogos kívánságot megtagadja a' törvényszék, Girard és Poulard le fognak lépni, 's e' fölött vádtársikat is lelépésre felszólítani; mert a' védelem mindnyájokra nézve lehetlen volna.“ Favre ur itt bőven kifejté a' védelem szabadságát, 's meleg improvisatioja rosz kedvbe hozá néhány a' bírakat. A' védelmező azzal rekeszli beszédét: fejezze ki magát a' pairszék az iránt, szükséges e' a' pör összefüggése miatt, hogy valamennyi vádlott részt vegyen a' vitázatban, 's valljon kileheté a' tanukat a' vádlottak távollétében hallgatni? — A' fő ügyész ellene szólott, 's azt ügyekezék megmutatni, hogy mind az szükségtelen. Favre ujult erővel viszonzoz, és kívánatában megmarad. Miután még néhányszor szót váltották egymással, végre a' pairek padjai felé fordul a' főügyész, hol a' paireken némi határozatlanság mutatkozék, 's mondá: „A' törvényszék jól tudja, hogy szabadságában áll azon kívánságot, mellyről foly a' vita, teljesíteni, vagy félrevetni.“ Mire az elnök rövid késlekedés után, azt jelenti, hogy a' pairszék e' kérdést megfontolás alá veendi. Miután a' pairszék eltávozta után ismét az ülésterembe tért vissza, elolvastatik végzése, melly abból áll, hogy előbbi végzetek következtében a' két védelmező kívánságát nem teljesíthetni. — Ezután a' tanu-vallatásra mennek által.

A' követkamara ülésében majus 20án Sautet tudósítást tön a' pairkamara azon kívánsága fölött, hogy szabad legyen neki törvényes megpörlést kezdeni Cormenin és Audry de Puyraveau urak ellen, az aprilisi vádlottakhoz bocsátott isméretes levél aláírása végett. A' biztosság azon véleményben van, hogy Audry de

Puyraveau
Cormenin
A' vitázat
va. — A'
össze 164
főügyész
czikkelye
mellyek a'
leteket 's
boraságok
fejére. —
ismét zajg
français s
hatalmaz
nál, e' ti
sal (volt
varral.
lott meg
mire már
azonban,
mara eln
mondja,
rén, mag
által a' k
talivet g
visszad
a' megm
ban meg
A'
nek meg
egyik r
szolgál
hogy ma
tozások
panaszok
ket bek
örög e
ka'mak
reggel
tak a' v
szólítta
által m
latkozá
tésnek
igy ir
szolgá
vádlott
pois,
magáh
dig fe
engedj
mulva
A'
gieri
elfoga
vánsá

Puyraveau urra nézve e' kívánság teljesíttessék, Cormenin urra nézve pedig tagadtassék-meg. — A' vitázat e' tudósítás fölött 22re vala elhalasztva. — A' vádirományból kitétszik, hogy mindössze 164 vádlott van. Ezek közül 163 ellen a' főügyész a' büntörvénykönyv 87. 88. 89. és 91. cikkelyei alkalmazását sürgeti. E' cikkelyek, mellyek a' királyi család ellen elkövetett merészleteket's az ország bátorságát veszélyeztető czimboraságokat tárgyazzák, halált mondanak a' vétkes fejére. — Majus 21én estve Porte st. Martinnél ismét zajgás volt. Sokan elfogattak. — A' Courrier français szerint Soult marsal fija, ki eddig meghatalmazott francia minister volta a' haagai udvarnál, e' tisztségét letette. — Maga az öreg marsal (volt hadminister) is izetlenségbe jött az udvarral. A' király tudniillik három képet vásárolt meg a' marsal képtárából 500,000 frankon, mire már ez 150,000 frankot kapott is. A' vétel azonban, hihetőleg Soult marsalnak a' pairkamara elnökéhez irt levele végett, mellyben okát mondja, miért nem jelenhet meg a' pairszék pörén, magakadt, úgy hogy Soult m. azt üzente fija által a' királyi költségek felügyelőjének, Montalivet grófnak, hogy lemond a' vásárlásról, 's visszaadja a' 150,000 frankot. Mire a' felügyelő a' megmaradt 500,000 frankot a' lyoni gyárokban megrendelendő művekre szándékozik fordítani.

A' National a' clermonti nemzeti őrségnek megegyezését közli a' párisi nemzeti őrség egyik része ellenmondásával, a' pairszék előtti szolgálat tárgyában. — A' párisi lapok tudósítanak, hogy majdnem naponként kisebb nagyobb csoportozások történnek a' sz. Márton-kapunál. Sokan panaszkodnak azon erőszakosságok miatt, mellyeket békével elmenő ártatlan embereken a' rendőrség elkövet. Majus 10én illy csoportozások alkalmakor 195 ember fogatott el. — Majus 22én reggel azon aprilisi vádlottak, kik eddig vonakodtak a' vitázatban részt venni, még egyszer felszólítottak megjelenni a' pairszék előtt; mindazáltal megátalkodtak vonakodásukban, 's azon nyilatkozásban, hogy csak fegyveres kényszerítésnek fognak engedni. A' National e' tekintetben így ír: „Tegnap reggel Sajou ur, a' pairkamara szolgálja megjelent azon börtönben, hol a' lyoni vádlottak ülnek, és Lafont, Adam, Corréa, Despois, Tradel és Ravachol vádlottakat egyenként magához hivatá 's eleinte szép szeliden, aztán pedig fenyegetőzve arra akará őket indítani, hogy engedjék át magukat a' pairszéknek, de két óra múlva, siker nélkül távozott el.

A' követház ülésében majus 21én, az algieri költségek, minden lerovás félrevetésév l elfogadtattk. Maj. 22én a' pairkamarának azon kívánsága vala napirenden, hogy két követ — Cor-

menin és Audry de Puyraveau — törvényes üldötetését hagyja helyben a' követház. A' biztosság ez utólsóra nézve elfogadást javasolt. Legelsőben is Cormenin ur szólalt meg. „Tett dolog, ugymond, hogy én a' vádlott irást alá nem irtam; nézetemet mindenki ismeri. Julius 29e óta egyetlen egyszer sem szavaztam a' népfőlség ellen. Én voltam első, ki a' pairség származékosága ellen fölléptem. Én ellenzek olly törvényeséket, mellyben a' bírák a' vétséget 's a' jogkérdést is bíráják, kik esküttek 's vádlók egyszersmind (Morgás a' centrumban. — Az elnök: Cormenin ur saját ügyében szól, ki kell őt hallgatni.). Én ellenmondok azoknak, kik követet a' pairkamara elé akarnak utalni, holott a' pairkamara egyik tagját sem adná ki a' követeknek. Nekem semmivel sem tartoznak Ursságtok, mint igazsággal, de társamnak, mint a' júliusi revolutio legmunkásabb előmozdítójának köszönettel. — S ha csakugyan pör kell, hát vigyenek el engem. — Utána Colbery ur szólott. Czáfola a' pairkamara azon jogát, mellynélfogva ez a' pairszéken elkövetett sértéseket megboszulhassa, 's azt állítá, hogy a' pairkamara megfoghat an sietséggel vivé a' dolgot, holott még az illető lap szerkesztőjét sem kérdezte meg az aláírás hitelessége felől. Havalamellyik betűszedő Audry és de Puyraveau közé vesszöttett volna, a' pairkamara egy személy helyett kettőt fogott volna üldözésbe venni. Duvergier de Hauranne a' biztosság javaslata mellett szól, Pagés de l'Arriège hosszú beszédben a' biztossági javaslat ellen szól, 's ő is az ellen panaszkodik, hogy a' pairkamara hallatlanul hirtelen volt 's e' hirtelenkedés gátlá őt láthatni, hogy az aláírások száma a' Tribunchen más volt, más ismét a' Reformateurben, úgy szinte arra sem ügyelt, hogy Michel és Trelat urak amaz írás szerzőjeinek nyilváníták magukat. Ha a' védelmezés nem szabad, az ítélet csak igaztalanosság lesz. Midőn Ney marsal pörében az ő részére a' párisi szerződést akarák felhozni, meg nem engedték, hogy e' bebizonyítás végig vitessék. Ekkor elhallgatott az ügyvéd 's a' vádlott halálra ítélteték. — Dupin ur: Nem gyöngeségből hallgatott az ügyvéd. A' centrumban: Tudjuk. Dupin ur: Én is, mint hitelest emlitem azt. Pagés ur ezután azt ügyekszik megmutatni, hogy a' szabadság veszélyben forog, ha a' kisebb szám a' többség által száműzetik, 's hogy a' kormány ezen úton, minthogy a' pairkamara többségét új tagokkal szaporíthatja, mindenik nem kedves követet üőbe veheti. — Miután még Moreau ur a' javaslat mellett, Nicod ur pedig ellene szólottak, (Nicod ur azt állítá, hogy az illy kiadás a' követház méltósága 's függetlensége ellen van, szemközt a' pairekkel.) Per-

sil ur, az igazságminister a' javaslat mellett kezd beszélni, utána pedig Arago ur a' javaslat ellen. Né-
 melyly kemény kifejezései a' pairkamara ellen mor-
 gást okoztak a' centrumban, 's e' morgás még in-
 lább növekedék, midőn Teulon ur lépett a' szó-
 székbe, 's a' pairkamaráról olly kifejezésekkel
 szólt, hogy az elnök is kénytelen vala őt több iz-
 ben rendre szólítani. A' lárma 's rendetlenség nagy
 fokra lépett a' kamarában. Ezen izgás közepett
 fölkele Jaubert ur, ministeri követ, 's panasz-
 kodék azon botránkozató lárma végett, melly az
 ujságírók karzatán hallatik. — E' panasz követ-
 kezésében az elnök parancsot ada a' szolgálknak,
 hogy a' gyorsírókat a' székéből távolítsák el, kik
 azonnal eltávoztak, mielőtt a' szolgál még meg-
 jelentek, hogy teljesítsék az elnök parancsát. —
 Miután az ujságírók eltávoztak, az oppositio tag-
 jai közül többen, 's jelesül Odillon-Barrot, La-
 fitte, Auguis urak panaszkodtak az iránt, hogy
 az elnök hirtelen tevő meg rendszabályát. Mire
 az ujságíróknak nem sokára az elnök parancsára
 hívul vitetik, hogy a' székeken ismét megjelen-
 hetnek; de a' nagyobb rész már akkor eltávozott,
 's így be nem leheté őket a' hírrel többé érni; a'
 többi pedig vonakodott a' meghívásnak engedni,
 mire az ülés nagy zaj közt szelleyeloszlott. A' kö-
 vetek kimentekör a' követházból a' palota udva-
 rában uj jelenés adta magát elő, mellyről a' pa-
 risi lapok majus 23ról különbözőképen tudósíta-
 nak. T. i. némellyek azt mondják: a' székéből ki-
 zótt ujságírók egyike czivódni kezdett Jaubert
 urral; székrul tettek mentek által; a' többi, még
 az udvarban levő ujságíró társuk segélyére ment;
 Jaubert urat barátjai támogaták; végre a' fegy-
 veres erőnek (nemzeti és hatósági őrségnek) kellé
 közbenjárulni; több ujságíró elfogatott, de csak
 hamar ismét elbocsáttatott, azon egyen kívül, ki
 Jauberttel czivódni kezdett. Ezen utolsó a' hatósági
 őrség épen az ispáni hivatalba akará vinni, mi-
 dőn Delaborde ur (a' quæstorok egyike) beavat-
 kozott, 's a' foglyot visszakivánta vala, ki is a'
 követház palotájába vitetett őrizet alá. — Mások
 és helyesebben, meg azt mondják, hogy az ujság-
 írók épen ellenmondást akartak készíteni, melly-
 ben kifejezni vala szándékjok, hogy ok a' rendet
 nem háborították, midőn a' szolgál megjelent, 's
 a' helyett, hogy a' vétkest nyomozta volna, mind-
 nyájokat kiigazította. Az ujságírók kimentvén, az op-
 positio tömegestül fölkele, 's állítván, hogy többé
 nyilvánosság nincs a' kamarában, az ülésben marad-
 ni nem akarnak. Dupin tehát az ujságírókat visz-
 szahívatta ugyan, de azok nem jelentek meg; 's
 minthogy az oppositio csakugyan eltávozott, kény-
 telen volt Dupin az ülést fölösztatni. — Az ud-
 varban Giraud ministeri követ ('s egyéb iránt
 jó markos ember,) hallván, hogy Jaubert gróf-

ról van szó, azt hitte, talán összeesküttek elle-
 ne 's többedmagával kíséretül melléje állott. Hoz-
 zájak lépett Briffault ujságíró, ki előbb a' Cor-
 saire számára irt, most pedig ismét az oppositio ré-
 szére állott Figaro számára dolgozik, 's illő mér-
 sékkel azon megjegyzést tevő, hogy a' kamara
 tévedett, mert az ujságírók a' lármban legki-
 sebb részt sem vettek. Folytatni akará nyilatko-
 zását, midőn Giraud, azt hívén, hogy de la Ro-
 sa ur madriti fogadtatása vár rájuk is, föl-
 emelé botját. Az ifju Raspail, a' Reformateur
 szerkesztőjének öccse közbenveté magát, 's azon-
 nal záporral omlott rá vagy tizenkét követ üt-
 le. — Erre még vagy ötven ministeri követ
 is keveredék a' harciba. — A' ministerek, a'
 nézők, asszonyságok, a' hatósági őrség, mind
 össze futottak. — Kábító lárma keletkezék, 's
 jobbra balra tolokodás, ütleg, dáfés, és vágás
 esztatik. Egyik centrumi követ a' másik centru-
 mi követet hátulról arczon csapta. Megragad-
 ták Baude urat az egykori rendőrség-ispánt, kit
 ujságírónak tartának; 's minthogy ellenszegült,
 két hatósági őrlábainál fogva a' levegőbe emelte,
 mire az jajveszékelve kiáltozott: Mais je suis M.
 Baude; mais je suis député. (Hisz én Baude ur
 vagyok, hisz én követ vagyok.) Végresok fáradság
 után elbocsáttatott. Egy másik hatósági őr meg-
 boszankodott, hogy egy ministeri követ rosszul
 bánt egy fogollyal. Vous faites de belles lois de
 brutalité! kiálta egy hatósági őr; je ne porte que
 les épauettes de laine, mais j'ai lu l'histoire de
 Grèce, j'ai lu l'histoire romaine; je n'y ai pas vu
 d'exemple de vos atrocités! (No ugyan szép baro-
 mi törvényeket hoz Ön! Én csak gyapju vállrojt-
 tot viselek, de olvastam a' görögök történeteit,
 olvastam a' romaiakét; de abban Ön kegyetlensége
 példáját nem láttam.) Utult és Raspail urak
 estve szabadon bocsáttatottak. Másnap Jaffrenoble
 a' Reformateur szerkesztője némi sértő kifejezé-
 sékért, mellyekkel a' követházat megtámadta,
 's mellyek közt a' követházat, assommeurs légis-
 latifs-nek nevezé (törvényhozói martalócok)
 a' követház korláti elé idéztetett és (maj. 25én)
 264 szózáttal 39 ellen vétkesnek ítéltetett. Bün-
 tetése iránt, melly egy hónapos fogságtól 3 éve-
 sig, és 200 fr. birságtól 10,000 frankig megyen,
 más napra halasztatott a' vitázat. — A' követház-
 ülésében maj. 23án Dupin ur az elnök is, elhagy-
 ván elnöki székét a' két követ kiadatása ellen be-
 szélt 's azt javasla: küldessék a' vétkes vagy
 vádlott a' rendes és természetes bíró elibe, 's ne
 legyen a' pairkamara saját ügyében bíró. A' biz-
 tosság javaslata azonban, Audry de Puyraveau ur
 kiadatása iránt csekély szótöbbséggel még is elfo-
 gadtatott. — A' párisi nemzeti őrség 12ik osztálya el-
 ső csapatjának fenyitéktanácsa Mouchot kapitány,

mert vo
 tot tenn
 sek még
 ségből
 három
 ne írjan
 Sebast
 követh

Pa
 jus 11
 vekben
 táskor
 „Mar
 vés bá
 van a'
 szemm
 kedett,
 kamar
 lö is ál
 lyeket
 több ir
 nálni,
 tás eg
 Ez mé
 láttam
 kétség
 mert k
 gyok
 koztat
 gaima
 a' mi
 fölvilá
 nemze
 ni 's m
 zajong
 hallga
 folyta
 séges
 veres
 dolog
 a' ka
 nem a
 czélja
 tott?
 tárvák
 tanács
 megig
 hogy
 mert
 legye
 lenem
 dig u
 minth
 Össze
 tanác

mert vonakodott a' pairszéki pör alatt szolgálatot tenni, 24 órai fogságra ítélte. Ezen üldözések még sem akadályozák meg, hogy a' nemzeti örségből négy tiszt, fő őrmester, két őrmester, három káplár és ötven vadász, új ellenmondást ne írjanak alá az ápril 16ki rendelés ellen. — Sebastiani Horác general lemondott verviersi követhelyéről.

SPANYOLORSZÁG.

Parisi hírlapok a' már többször említett majus 11iki proc. kamarai ülésnek részleteit hővebben míg közlik: Mingyárt az ülés-megnyitáskor fölkelte Lopez 's lényegesen így szólt: „Ma reggel a' mint a' kamarába jövék, nem kevés bámulással értém, hogy két politzia-tiszt van a' karzatokra rendelve a' dolgok folyamát szemmel tartani; bámulásom még inkább növekedett, midőn később bizonyossá tettek, hogy a' kamarán kívül a' ház körül még több illy ügyelő is áll. Tekintvén a' kamara rendszabályit, melyeket a' legczélszerűbb és gyakran legsürgetőbb indítványok akadályozására szoknak használni, úgy látom, hogy az ülésbeli rendfőntartás egyedül az elnök tetszőleges akaratjától függ. Ez még nem elég, a' kamarai épület előtt, mint láttam, egy osztály lovasság van kiállítva. Ez kétség kívül a' kormány parancsából történt; mert különben illy merész rendszabást nem vagyok képes megmagyarázni. Én tehát kinyilatkoztatom: hogy nem lennék szabadságot és jogaimat szerető spanyol, nem lennék követ, ha a' minisiterelnököt fel nem szólítanám: adjon fölvilágítást ezen megszegyentésről, mely a' nemzeti képviselőség ellen látszik intézve lenni 's mellyet azsemmi módon nem törhetel.“ (nagy zajongás a' karzatokon, melly miatt az elnök a' hallgatókat kigazittatni parancsolja.) Mint vélem, folytatá Lopez, az elnök már megtette a' szükséges rendszabást, mert megjelente után a' fegyveres erő azonnal tovább állott; de már most a' dolog elintézése nem csupán a' két elnök t. i. a' kamarai 's a' ministeri elnöktől függ, hanem az egész kamarától 's ministeriumtól. Mi célja volt a' kormánynak? Ellenséginktől tartott? Mi nem tartunk tőlök, jöjenek! melleink tárvák merészleteiknek! Nyilvános tehát, hogy tanácskozásinkat némi kényszerítéssel akarák megigázni; 's mi engem illet, kimondhatom: hogy reám nézve illyen eszköz épen hasztalan, mert mit egyszer a' haza javára jönnek látok, legyen bár Napoleonnak valamennyi bayonettje ellenem szegezve, kimondom, sürgetem, és pedig ugyanolly szabadon, függetlenül és lelkesen, mintha legnagyobb körülményben lennék. Összehívni a' követeket e' falak közé szabad tanácskozásul, 's fegyveres erőt állítani velök

szemközt, olly megfoghatatlan merészet, mellyre példát semmi, szabad alkotmányu tesület története nem mutat. A' nemzeti erő, mellynek mi szintén képviselőji és védelmezői vagyunk, sokkal méltóbb, 's intézvényinkkel egyezőbb célra alkottatott! Kérem a' minister-elnököt: adjon e' történetről fölvilágítást, mint azt becsületünk, méltóságunk 's a' nyilvános aggodalom megkívánják.“ Kamarai elnök: „Én a' politzia-tiszteket, kik nekem azt mondák, hogy parancsuk van a' kamarához körül fölvigyázni, már eltiltottam. A' kamarai rendfőntartás egyedül engem illet, 's e' kötelességem teljesítéseül elég ember áll rendelkezésre. Mi a' lovas osztályt illeti, azt a' minister-elnök ur, ki annak megjelentén nem kevésse ütközött meg, figyelmeztetésemre azonnal eltiltotta. Én különben az ülést meg sem nyitám vala, mert mi szabadok és függetlenek vagyunk, 's igen illetlen volna bennünket fegyveres erővel vétetni körül.“ Lopez: „Ha mingyárt eltöltött is a' fegyveres erő, a' merészet már el van követve; egyébiránt a' katonaság úgy is csak a' közel Pradoban áll.“ Martinez de la Rosa ur tagadá, hogy a' kormány rendelte volna a' ház elébe a' katonaságot 's hogy a' kamara függetlenségét legkisebbé is sérteni akarná, de intést kapott, ugymond; a' kormány, hogy nyugtalanságok készülnek kiütni 's e' miatt csupán vak bizodalomban nem hunyhatá be szemeit, hanem rendelést kellett tennie a' hatóságoknál: tartásnak szemmel minden mozdulatot, melly a' nyilvános rend ellen volna intézendő, 's ha szükség, erőt erővel 's a' törvény nevében verjenek vissza. A' katonaságot, mihelyt az iránt a' kamara tisztos elnöke figyelmeztetett, azonnal elutasítottam. Ez elutasításkor intést kaptam ugyan hogy némelly gonoszakarók életem ellen törnek, de én mindezzel nem gondolék, erős eltökélésben lévén, hogy kötelességem mellett kész vagyok meghalni is. Ime ebből áll feleletem.“ Galiano ur erre kérdezé a' ministert: tudna e' valamit azon rendelésekről, mellyekben mint zendítők főtettek az azon követek, kik tegnapi előleges gyűlést tartottak, hogy tanakozzanak: mitévők legyenek azon hadi egyezés iránt, melly a' pártos csapatokat hadüző seregek isméri el? Martinez ur tagadá, hogy a' rendelésről valami tudomása volna, mire Arguelles: „Mivel bizonyos, hogy a' kormány fölhatalmazzával gen. Valdes a' pártosok vezérével szerződésre lépett, kérdem a' minister-elnököt: mondja meg, hiszi e' hogy a' kamarának joga van azon szerződés következeit vizsgálatra vonni? Ha kamarai vitatás alá bocsáták vala ama' szerződést, a' kamara azt vagy félreveté vagy elfogadá vala, amint a' hoz joga lett volna 's e' miatt épen nemszükség fegyveres

sil ur, az igazságminister a' javaslat mellett kezdte beszélni, utána pedig Arago ur a' javaslat ellen. Némmely kemény kifejezései a' pairkamara ellen morgást okoztak a' centrumban, 's e' morgás még inkább növekedék, midőn Teulon ur lépett a' székbe, 's a' pairkamaráról olly kifejezésekkel szólt, hogy az elnök is kénytelen vala őt több ízben rendre szólítani. A' lárma 's rendetlenség nagy fokra lépett a' kamarában. Ezen izgás közepett fölkele Jaubert ur, ministeri követ, 's panaszkodék azon botránkozató lárma végett, melly az ujságírók karzatán hallatik. — E' panasz következésében az elnök parancsot ada a' szolgálknak, hogy a' gyorsírókat a' székbe távolítsák el, kik azonnal eltávoztak, mielőtt a' szolgál még megjelentek, hogy teljesítsék az elnök parancsát. — Miután az ujságírók eltávoztak, az oppositio tagjai közül többen, 's jelesül Odillon-Barrot, Lafitte, Auguis urak panaszkodtak az iránt, hogy az elnök hirtelen tevő meg rendszabályát. Mire az ujságíróknak nonsokára az elnök parancsára hírül vitetik, hogy a' székeken ismét megjelenehetnek; de a' nagyobb rész már akkor eltávozott, 's így be nem lehet őket a' hírrel többé érni; a' többi pedig vonakodott a' meghívásnak engedni, mire az ülés nagy zaj közt szelleyelozott. A' követek kimentekör a' követházból a' palota udvarában uj jelenés adta magát elő, mellyről a' parisi lapok majus 23ról különbözőképen tudósítanak. T. i. némellyek azt mondják: a' székbe kiűzött ujságírók egyike czivódni kezdett Jaubert urral; székrul tettek mentek által; a' többi, még az udvarban levő ujságíró társuk segélyére ment; Jaubert urat barátjai támogaták; végre a' fegyveres erőnek (nemzeti és hatósági őrségnek) kelle közbenjárulni; több ujságíró elfogatott, de csak hamar ismét elbocsáttatott, azon egyen kívül, ki Jauberttel czivódni kezdett. Ezen utolsó a' hatósági őrség épen az ispáni hivatalba akará vinni, midőn Delaborde ur (a' quæstorok egyike) beavatkozott, 's a' foglyot visszakivánta vala, ki is a' követház palotájába vitetett őrizet alá. — Mások és helyesebben, meg azt mondják, hogy az ujságírók épen ellenmondást akartak készíteni, mellyben kifejezni vala szándékjok, hogy ők a' rendet nem háborították, midőn a' szolga megjelent, 's a' helyett, hogy a' vétkest nyomozta volna, mindnyájokat kiigazította. Az ujságírók kimentvén, az oppositio tömegesül fölkel, 's állítván, hogy többé nyilvánosság nincsa a' kamarában, az ülésben maradni nem akarnak. Dupin tehát az ujságírókat viszahívata ugyan, de azok nem jelentek meg; 's minthogy az oppositio csakugyan eltávozott, kénytelen volt Dupin az ülést fölösztatni. — Az udvarban Giraud ministeri követ ('s egyéb iránt jó markos ember,) hallván, hogy Jaubert gróf-

ról van szó, azt hitte, talán összeesküttek ellene 's többedmagával kíséretül melléje állott. Hozzájok lépett Briffault ujságíró, ki előbb a' Corsaire számára irt, most pedig ismét az oppositio részére állott Figaro számára dolgozik, 's illő mérsékkel azon megjegyzést tevő, hogy a' kamara tévedett, mert az ujságírók a' lármban legkisebb részt sem vettek. Folytatni akará nyilatkozását, midőn Giraud, azt hívén, hogy de la Rosa ur madriti fogadtatása vár rájok is, fölémelé botját. Az ifju Raspail, a' Reformateur szerkesztőjének öccse közbenveté magát, 's azonnal záporral omlott rá vagy tizenkét követ utlegete. — Erre még vagy ötven ministeri követ is keveredék a' harciba. — A' ministerek, a' nézők, asszonyok, a' hatósági őrség, mind össze futottak. — Kábító lárma keletkezék, 's jobbra balra tolokodás, ütleg, dőfés, és vágás osztatik. Egyik centrumi követ a' másik centrumi követet hátulról arczon csapta. Megragadták Baude urat az egykori rendőrség-ispánt, kit ujságírónak tartának; 's minthogy ellenszegült, két hatósági őrlábainál fogva a' levegőbe emelte, mire az jajveszékelve kiáltozott: Mais je suis M. Baude; mais je suis député. (Hisz én Baude ur vagyok, hisz én követ vagyok.) Végre sok fáradtság után elbocsáttatott. Egy másik hatósági őr megboszankodott, hogy egy ministeri követ rosszul bánt egy fogollyal. Vous faites de belles lois de brutalité! kiálta egy hatósági őr; je ne porte que les épaulettes de laine, mais j'ai lu l'histoire de Grèce, j'ai lu l'histoire romaine; je n'y ai pas vu d'exemple de vos atrocités! (No ugyan szép baromi törvényeket hoz Ön! En csak gyanju vállrojtot viselek, de olvastam a' görögök történeteit, olvastam a' romaiakét; de abban Ön kegyetlensége példáját nem láttam.) — Volt és Raspail urak estve szabadon bocsáttatott. Másnap Jaffrenoble a' Reformateur szerkesztője némi sértő kifejezésekért, mellyekkel a' követházat megtámadta, 's mellyek közt a' követházat, assommeurs législatifs-nek nevezé (törvényhozói martalócok) a' követház korláti elé idéztetett és (maj. 25én) 264 szózattal 39 ellen vétkesnek íteltetett. Büntetése iránt, melly egy hónapos fogságtól 3 évesig, és 200 fr. bírságtól 10,000 frankig megyen, más napra halasztatott a' vitázat. — A' követházülésében maj. 23án Dupin ur az elnök is, elhagyván elnöki székét a' két követ kiadatása ellen beszélt 's azt javasla: küldessék a' vétkes vagy vádlott a' rendes és természetes bíró elibe, 's ne legyen a' pairkamara saját ügyében bíró. A' biztosság javaslata azonban, Audry de Puyraveau ur kiadatása iránt csekély szótöbbséggel még is elfogadtatott. — A' parisi nemzeti őrség 12ik osztálya első csapatjának fenyitéktanácsa Mouchot kapitányt,

mert vonakodott a' pairszéki pör alatt szolgálót tenni, 24 órai fogságra ítélte. Ezen üldözések még sem akadályozák meg, hogy a' nemzetiörsegből négy tiszt, fő őrmester, két őrmester, három káplár és ötven vadász, új ellenmondást ne írjanak alá az ápril 16ki rendelés ellen. — Sebastiani Horác general lemondott veviersi követhelyéről.

SPANYOLORSZÁG.

Parisi hírlapok a' már többször említett majus 11iki proc. kamarai ülésnek részleteit bővebben mígy közlik: Mingyárt az ülés-megnyitáskor fölkelt Lopez 's lényegesen így szólt: „Ma reggel a' mint a' kamarába jövök, nem kevés bámulással értém, hogy két politzia-tiszt van a' karzatokra rendelve a' dolgok folyámát szemmel tartani; bámulásom még inkább növekedett, midőn később bizonyossá tettek, hogy a' kamarán kívül a' ház körül még több íly ügyelő is áll. Tekintvén a' kamara rendszabályit, melyeket a' legczélszerűbb és gyakran legsürgetőbb indítványok akadályozására szoknak használni, úgy látom, hogy az ülésbeli rendfentartás egyedül az elnök tetszőleges akarattól függ. Ez még nem elég, a' kamarai épület előtt, mint láttam, egy osztály lovasság van kiállítva. Ez kétség kívül a' kormány parancsából történt; mert különben íly merész rendszabást nem vagyok képes megmagyarázni. Én tehát kinyilatkoztatom: hogy nem lennék szabadságot és jogaimat szerető spanyol, nem lennék követ, ha a' miniszerelnököt fel nem szólítanám: adjon fölvilágítást ezen megszegyenítésről, mely a' nemzeti képviselőség ellen látszik intézve lenni 's melyet az semmi módon nem tűrhetel.“ (nagy zajongás a' karzatokon, mely miatt az elnök a' hallgatókat kígazittatni parancsolja.) Mint vélem, folytatá Lopez, az elnök már megtette a' szükséges rendszabást, mert megjelenté után a' fegyveres erő azonnal tovább állott; de már most a' dolog elintézése nem csupán a' két elnök t. i. a' kamarai 's a' ministeri elnöktől függ, hanem az egész kamarától 's ministeriumtól. Mi célja volt a' kormánynak? Ellenséginktől tartott? Mi nem tartunk tőlök, jöjenek! melleink tárvák merészleteiknek! Nyilvános tehát, hogy tanácskozásinkat némi kényszerítéssel akarák megigázni; 's mi engem ílet, kimondhatom: hogy reám nézve ílyen eszköz épen hasztalan, mert mit egyszer a' haza javára jónak látok, legyen bár Napoleonnak valamennyi bayonettje ellenem szegezve, kimondom, sürgetem, és pedig ugyanolly szabadon, függetlenül és lelkesen, mintha legnagyobb körülményben lennék. Összehívni a' követeket e' falak közé szabad tanácskozásul, 's fegyveres erőt állítani velök

szemközt, íly megfoghatatlan merészlet, melyre példát semmi, szabad alkotmányu testület története nem mutat. A' nemzeti erő, melynek mí szintén képviselőji és védelmezőji vagyunk, sokkal méltóbb, 's intézvényinkkel egyezőbb célra alkottatott! Kérem a' minister-elnököt: adjon e' történetről fölvilágítást, mint azt becsületünk, méltóságunk 's a' nyilvános aggodalom megkívánják.“ Kamarai elnök: „Én a' politzia-tiszteket, kik nekem azt mondák, hogy parancsuk van a' kamaraház körül fölvigyázni, már eltiltottam. A' kamarai rendfentartás egyedül engem ílet, 's e' kötelességem teljesítéséül elég ember áll rendelkezésre.“ Mi a' lovas osztályt íleti, azt a' minister-elnök ur, ki annak megjelentén nem kevésbé ütközött meg, figyelmeztetésemre azonnal eltiltotta. Én különben az ülést meg sem nyitám vala, mert mi szabadok és függetlenek vagyunk, 's ígen ílletlen volna bennünket fegyveres erővel vétetni körül.“ Lopez: „Ma mingyárt eltöltött is a' fegyveres erő, a' merészlet már el van követve; egyébiránt a' katonaság úgy is csak a' közel Pradoban áll.“ Martínez de la Rosa ur tagadá, hogy a' kormány rendelte volna a' ház elébe a' katonaságot 's hogy a' kamara függetlenségét legkisebbé is sérteni akarná, de íntést kapott, ugymond; a' kormány, hogy nyugtalanságok készülnek kiütni 's e' miatt csupán vak bizodalomban nem hunyhatá be szeméit, hanem íntést kellett tennie a' hatóságoknál: tartssanak szemmel minden mozdulatot, mely a' nyilvános índ ellen volna intézendő, 's ha szükség, erőt erővel 's a' törvény nevében verjenek vissza. A' katonaságot, mihelyt az íránt a' kamara tisztos elnöke figyelmeztetett, azonnal elutasítottam. Ez elutasításkor íntést kaptam ugyan hogy némelly gonoszakarók életem ellen törnek, de én mindezzel nem gondolék, erős eltökélésben levén, hogy kötelességem mellett kész vagyok meghalni is. Íme ebből áll feleletem.“ Galiano ur erre kérdező a' ministert: tudna e' valamit azon índelésekről, melyekben mint zendítők föstettek azon követek, kik tegnap előleges gyűlést tartottak, hogy tanakozzanak: mitévők legyenek azon hadi egyezés íránt, mely a' pártos csapatokat hadüző seregnek ísméri e? Martínez ur tagadá, hogy a' índelésről valami tudomása volna, mire Arguelles: „Mivel bizonyos, hogy a' kormány fölhatalmaztával gen. Valdes a' pártosok vezérével szerződésre lépett, kérdem a' minister-elnököt: mondja meg, hiszi e' hogy a' kamarának joga van azon índelés következéseit vizsgálatra vonni? Ha kamarai íltatás alá bocsáták vala ama' índelést, a' kamaraz vagy fölreveté vagy elfogadá vala, amint ahoz joga lett volna 's e' miatt épen nem szükség fegyveres

erőt használni, vagy az elméket fölingerlenni, mert a' dolog csupán a' kamarák és kormány kötelességei végrehajtását illeti. Nem szólnék így, ha bizonyos nem volnék, hogy nyilvánosság, egyeneslelkűség és szabadság a' legjobb eszközök, minden aggodalmat, melyet ama' szerződés okozott, szétoszlatni." Martinez ur feleletül ismétlé, mit már minap e' tárgyban mondott, hogy t. i. ama' szerződés nem politikai tekintetű 's célja csupán az volt, hogy általa a' bosszus vérontás akadályoztassék. Egyébiránt ha véli a' kamara, hogy a' ministerek e' részben tulleptek hatalmukon, joga van kérelmet (fölrást) intézni a' fölséghez, mellyben a' kormánynak e' részbeni viseletét nem csak rosszalhatja, de vádolhatja is. Kívánja egyébiránt a' kamarától, ha valamit indítani akar, tartsa meg a' törvényes utat. Erre Caballero ur: „Törvényünk ugyan még nincs a' ministeri felelősségről; de azért nem következik, hogy tehát a' ministereket feleletre vonni nem lehet, mert ime helyt állanak többi szokott törvényeink, mellyeket szintugy alkalmazhatni. Kérem a' kamarát, vegye vizsgálatra: czélszerű e' jelen esetben a' fölséghez kérelmet intézni. Tudni fogja a' kamara tapasztalásból, mikép 50 kérelem (fölrás) közül, melly a' fölséghez intéztetik, hatra sem jó felelet. Hát mi az ország javát csak illy csigáuton szorgalmazzuk? Így mi csak remképe lennénk a' nemzeti képviselésnek, egyedül azzal foglalatalkodók, hogy a' kormányhatalom önkényes tetteit szentesítsük. Nekem jusom van a' ministerek viseletét köztörvényink szerint is vizsgálat alá vonnom. En mind a' vérontás-kimelési mind az emberiségi tekintetekből fölhozott elvekre nézve tökéletesen egyetértek a' minister-előkkel; de ama' szerződésben több valami rejtezik emberiségi tekintetnél! Nem ismeri é el a' szerződés Zumalacarreguy Tamást egy hadsereg vezéreül, 's nem ismeri é el d. Carlos törvényhatóságát? Nem szól e' annak utálatos 6ik cikkje a' Spanyolországban erővel bíró decretumokról, törvényekről és rendelésekről? Holott mindnyájunk előtt tudva van: hogy d. Carlos valamennyi procer és procurador fejére halált mondott ki, miből következik, hogy egy kormány, mellyet mi törvénnyel fegyvereztünk föl, olyannal, melly közvetlenül nem is bennünket érdekel vala, mivel egy trónöröklési személyes kérdést tárgyazott, (a' d. Carlosot kizáró törvény értetik,) a' szerződés képében d. Carloshoz így szól: „törvényszerűen cselekszel, ha a' procerokat és procuradorokat, kik hatalmadba kerülhetnek, miad folakasztatod (zúgas). En ugy tartom, mi a' ministereket, a' nélkül hogy a' kamara rendszabályt sértének, jusunknál fogva egyenesen vád alá vonhatjuk.

Kérem ennél fogva a' kamarát: nyilatkoztassa ki, hogy ezt cselekedeti a' nélkül, hogy törvényt sértene vagy szükség lenne a' fölséghez kérelemmel járulni." Martinez: „Kérem a' szónokot, tegyeföl írásban javaslatát, 's én a' kamarának előterjeszteni fogom." Arguelles: „En csak azt kívánom, hogy a' szerződés hiteles másolatban közöltessék a' kamarával, 's ez vizsgálatba vegye. A' czélhoz jutásra mindig a' legközelebb utat szoktam legjobbnak tartani." Erre fölolvastaték Caballero ur indítványa 's mint már említök 54 szóval 50 ellen, elfogadtatott. Öst. Beob.

A' carlosi had nagyobb része majus 16kán folyvást Vitoria körül állott; Valdes seregei pedig Lerin, Lodosa, Mendaria és Logrono mellett. Burgos város mindeu oldalról erősítettik, hogy ellenállhasson, ha Zumalacarreguy Castiliába találna átesapni. Zumalacarreguy Trevino kis erőseget (3 órányira Vitoriától) elfoglalta 's az erőseget, melly 350 emberből állott, hadi fogollyá tette. 600 darab puska, 's jó mennyiségű löpor is jutott a' győztesek kezébe. — Az Abeja majus 17kéről Madritból ezt írja: „Ma estve a' kormány és ministeri tanács elegy ülést tartott. Tanácskozási tárgy, mint hallik, azon kérdés eldöntetése volt: nem volna e' czélszerű fölszólítani a' négyes-zövetségi hatalmakat, hogy küldendő segédhadakkal a' várakat és erősegeket vegyék őrizetük alá; a' spanyol nemzeti seregek pedig mindenünnen egybevonatván, egy testben induljanak a' carlosiak ellen?

OROSZORSZÁG.

Russzia nagy részében különös nap volt meteorologiai tekintetben az idei husvét első napja. Példáját adta ez a' hosszóság és szélesség több legtávolabb lépcsőin a' hasonló időjárásnak. Nagy hóföregteteg dühöngé ugyanazon időben Sz. Pétervárott 's Narván; itt a' házajtókat olly mélyen betemeté a' hó, hogy 3. 4 lábnyi havat kellett előlük ellapátolai, 's a' vidéken több ember meg fualadt, vagy megfagyott; Rigában a' Dünavizen több szerencsétlenség történt, úgy szinte Jakobstadtnban is, Curland délkeleti határszélén.

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára junius 5dik 1835:			
Bécs junius 21kán középár pengő pénzben		poszon. mérő váltó garas	legjobb	közép-szerű	csesvály
Status 5 pC. kötel.	401 ¹⁰ / ₁₆	Tisztabuza	120	113 ¹ / ₂	110
„ 4 pC.	97 ¹ / ₂	Kétszeres	—	100	—
1820ki statusköles.	213 ³ / ₄	Rozs	101	98 ³ / ₄	—
1821ki „ „	139 ³ / ₄	Arpa	—	83 ¹ / ₂	80
1834ki „ „	589 ³ / ₄	Zab	57 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂	50 ³ / ₄
Kam 2 ¹ / ₂ pC. kötel.	134	Kéles	—	—	—
Bankrésvény	1329 ¹ / ₂	Kéleskása	—	—	—
Cs. arany pCt. agio	—	Kökörice	100	96 ³ / ₄	93 ¹ / ₂